

MEDNARODNA SREČANJA

KNJIŽNICE IN VEČJEZIČNOST

Mednarodni simpozij in Pomladna
konferenca Združenja
italijanskih knjižnic
28.–30. april 2004,
Saint-Vincent (Italija)

Zaradi povečane mednarodne migracije, ki ji botrujejo družbene spremembe, kot so svetovna globalizacija in združevanje Evrope, družba doživlja velike demografske spremembe. Okolja se soočajo z vse večjo etnično, jezikovno, kulturno in versko raznolikostjo, vzporedno z njimi pa tudi knjižnice, predvsem splošne knjižnice kot kulturna in informacijska središča svojih lokalnih skupnosti. Naraščajo tudi razlike med revnimi in bogatimi in problematika socialne izključenosti, s katero se srečujejo mnoge priseljene etnične skupine.

Z namenom izmenjave izkušenj in osvetlitve pomena knjižnic pri razvoju demokratične, strpne in solidarne družbe v večkulturnih in večjezičnih okoljih je Združenje italijanskih knjižnic (Associazione italiana biblioteche – AIB) v okviru svojih pomladanskih srečanj pripravilo simpozij z mednarodno udeležbo.

Strokovno združenje italijanskih knjižnic je organizirano po principu deželne upravne razdelitve in tako usklajeno s teritorialno upravno razdelitvijo Italije na 20 dežel. Združenje prireja svoja osrednja letna zborovanja oktobra v Rimu. V maju pa imajo pomladne konference, ki jih pripravijo posamezne deželne sekcije. Letošnjo, posvečeno problematiki večjezičnosti in večkulturnosti, je pripravila deželna

sekcija iz Doline Aoste, dežele na SZ Italije, ki je uradno dvojezična in ena izmed petih italijanskih dežel, ki ima avtonomni status. Prebivalci enakopravno uporabljajo italijanski in francoski jezik, v dolini Gressoney, kjer živi uradno priznana nemško govoreča jezikovna manjšina, pa tudi tega. Deželni knjižnični sistem povezuje okoli 50 knjižnic. Osrednja deželna knjižnica (Biblioteca regionale) ima sedež v Aosti, mestu nastalem na področju antičnega rimskega naselja Augusta Praetoria. Rimske izkopanine, na katere so naleteli ob gradnji nove knjižnice leta 1996, je arhitekt Gianni Debernardi domiselno vključil v ambient knjižnice.

Mednarodni simpozij, na katerem sta svoja referata predstavila tudi Vilenka Jakac - Bizjak iz Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani in Ivan Marković iz Osrednje knjižnice Srečka Vilharja v Kopru, je potekal v kongresnem centru hotela Billia v mestu Saint-Vincent, mondenem letovišču, poznanem po blagi klimi, termalni vodi, ki jo je leta 1770 odkril opat Jean-Baptiste Perret, in igralnici. Italijanski knjižničarji in domačini so nas sprejeli izredno gostoljubno in nam povedali ter predstavili veliko zgodovinskih, naravnih in kulinarčnih zanimivosti o svoji deželi. Da je to dežela, ki večjezičnost spodbuja in spoštuje, smo se lahko prepričali tako v mestu kot na simpoziju. Predavatelji so predavali v italijanskem ali v svojih nacionalnih jezikih, vsa tujejezična predavanja pa so bila prevedena tudi v italijanski jezik in dostopna na razmnoženih listih pri vhodu v predavalnico.

V treh dneh smo se seznanili s problematiko večjezičnosti in večkulturnosti iz družbenokulturnega in knjižničarskega zornega kota. Sodobna družba, družbene spremembe – izziv za knjižnice in arhive, izkušnje obmejnih knjižnic in knjižnic v novonastalih večkulturnih okoljih, večjezične zbirke, bralna kultura, medkultura, spoštovanje

različnosti, preprečevanje socialne izključenosti, organizacija večjezičnih spletnih informacij za etnične skupine so bile teme, ki so se vrstile in prepletale na simpoziju.

Knjižnice se na področju večjezičnosti in večkulturnosti srečujejo s problemi, ki so si predvsem z vidika strokovnih vprašanj zelo podobni, glede na zgodovinske in/ali sodobne družbene trende v posameznih okoljih pa tudi povsem različni.

Kako lahko demografski procesi, ki so posledica današnjega razvoja družbe, v nekaj letih preoblikujejo etnično podobo prebivalstva, nam je slikovito predstavil Franco Pittau, koordinator za statistiko priseljencev pri organizaciji Caritas v Rimu. Italija je v zadnjih desetih letih iz države emigrantov postala država imigrantov. Število priseljencev se je v treh desetletjih povečalo iz 300.000 na 2,5 milijona, kar trenutno predstavlja 4 % populacije, ta odstotek pa se neprestano povečuje. 42,5 % priseljencev je iz evropskih držav, sledijo Afričani, Azijci in Američani. Italija je danes država, kjer prebivalci uporabljajo 113 različnih jezikov. Med novimi jeziki prevladujeta albanščina in arabščina. Pojavili pa so se tudi jeziki, ki so bili še pred kratkim v Italiji prava neznanka: npr. tagalog (Filipini), tamil (Šri Lanka), wolof (Senegal), urdu (Pakistan) itd. Večkulturnost in večjezičnost, ki so ju prej poznali predvsem v obmejnih okoljih, sta se razširili na vso državo. Različne demografske raziskave na nacionalnem in lokalnih nivojih so v pomoč tudi knjižničarjem pri razvijanju dejavnosti za prebivalce v svojih okoljih. V italijanskih knjižnicah, kjer so se z novimi skupinami prebivalcev soočili takorekoč čez noč, so pričeli izvajati večkulturne knjižnične storitve knjižničarji, ki so v sebi začutili senzibilnost do te problematike. Vodilo so jim bila mednarodna priporočila za splošne knjižnice. Predvsem v okoljih, kjer so lahko vzpostavili sodelovanje z organizacijami za problematiko

priseljencev in kjer so se na demografske spremembe hitro odzvale tudi lokalne uprave (npr. Torino, Prato, Modena, Reggio Emilia), so z različnimi aktivnostmi med svoje uporabnike uspešno vključili tudi priseljene etnične skupine. V okviru združenja AIB so leta 2001 ustanovili Delovno skupino za večkulturne knjižnice (Gruppo di lavoro biblioteche multiculturali), ki skrbi za izmenjavo izkušenj med knjižnicami in za seznanjanje z mednarodnimi trendi razvoja.

Raznolikost problematike in izkušenj obmejnih knjižnic, kjer sta večkulturnost in večjezičnost zgodovinsko pogojeni, so nam predstavili knjižničarji iz Italije (Dolina Aoste, Južna Tirolska, Furlanija-Juljska krajina), Švice (kanton Graubünden), Francije (Grenoble), Španije (Baskija) in Slovenije.

Zgled zgodovinsko večjezičnega okolja, kjer uspešno premagujejo geografske, administrativne, jezikovne in kulturne meje in kjer se večjezično sožitje uspešno odraža tudi v knjižnicah, je Dolina Aoste. Žal tega ne bi mogli trditi za obmejno področje med Italijo in Slovenijo. Pregled jezikovne pestrosti in knjižnične dejavnosti v Furlaniji-Juljski krajini, deželi, v kateri živi tudi okoli 80.000 Slovencev, so v svojih referatih predstavili predsednik Deželne sekcije AIB Furlanija-Juljska krajina Andrea Wehrenfennig, Marco Menato, vodja državne knjižnice v Gorici (Biblioteca statale isontina) in bibliotekarka iz Narodne in študijske knjižnice v Trstu Ksenija Majovski. Zgodovinske in politične okoliščine slovensko govorjeni in pisani besedi niso bile vedno naklonjene in tudi vpogled v današnje stanje kaže, da so aktivnosti za etnične manjšine predvsem dejanja dobre volje posameznih knjižničarjev, ne pa tudi državne in lokalnih uprav, vendar se na področju zakonodaje razmere zadnja leta izboljšujejo. Poleg osrednje slovenske knjižnice (Narodna in študijska knjižnica), ki je povezana v slovenski knjižnični

informacijski sistem, je knjižnično gradivo v slovenskem jeziku prisotno v glavnem le v nekaterih manjših občinskih knjižnicah. Svojo kulturo in jezik slovenska manjšina izraža predvsem v okviru svojih društev. Upati pa je, da bo dejavnost za pospeševanje medkulturnega sožitja, ki so jo pričele izvajati mnoge splošne in šolske knjižnice v deželi zaradi novo priseljenih etničnih manjšin, pripomogla tudi k izboljšanju pristopa do manjšin, ki so zgodovinsko prisotne v okolju. K večji prepoznavnosti slovenske kulture in jezika v deželi bi pripomogla tudi povezanost knjižnic s slovenskim gradivom v računalniški katalog dežele (Pronto biblioteca) in države (Servizio bibliotecario nazionale – SBN).

Slovenski knjižnični sistem in slovensko zakonodajo, ki ureja pravice italijanske in madžarske avtohtone narodne skupnosti ter romske skupnosti, tudi na področju knjižničarstva, je izčrpno predstavila Vilenka Jakac - Bizjak. Na območju Slovenije živijo tudi pripadniki drugih etničnih skupin, predvsem iz republik nekdanje Jugoslavije, zato se slovenska knjižničarska stroka pripravlja na vzpostavitev knjižnične dejavnosti tudi zanje. Opis knjižnične problematike avtohtone italijanske narodne skupnosti, ki v Sloveniji živi na območju Slovenske Istre, je pripravil Ivan Marković, ki je opozoril, da le ustrezni zakoni in odstotkovno določeno število knjižničnega gradiva v italijanskem jeziku še ne zagotavljajo tudi medkulturnega sožitja in dejanskega poznavanja italijanske kulture ter branja knjig v italijanskem jeziku. Tako kot slovenska manjšina v Italiji tudi pripadniki italijanske manjšine v Sloveniji svojo kulturo ohranjajo in negujejo organizirani v svojih društvih, kjer imajo tudi svoje knjižnice, ki pa jih slovenski Zakon o knjižničarstvu ne upošteva, zato je možnost vnosa podatkov o knjižničnem gradivu teh knjižnic v vzajemni računalniški katalog vprašljiva.

Zelo zanimiv je bil referat bibliotekarke Marion Lhuillier iz Grenobla o knjižnici Bibliotheque Municipale internationale - BMI, ki se je, ustanovljena s ciljem nuditi podporo inštitutu za jezikovno izobraževanje (Cit Scolaire Internationale), prilagodila mednarodni populaciji mesta in izvaja knjižnične storitve tako za študente inštituta kot za številne zgodovinske in na novo priseljene etnične skupine. Knjižnično dejavnost izvajajo v sedmih jezikih (francoščina, italijanščina, španščina, portugalsščina, nemščina, angleščina, arabščina), glede na povpraševanje pa razmišljajo tudi o grščini in ruščini. Bibliotekarka je v svojem predavanju izpostavila mnoge probleme, s katerimi se srečujejo knjižnice pri graditvi večjezičnih knjižničnih zbirk in razvijanju večjezičnih knjižničnih storitev. Poznavanje jezikov in razumevanje kulturnih razlik sta dve bistveni komponenti, pomembni za delo v večkulturnih okoljih. Informacije za uporabnike morajo biti dostopne v vseh jezikih okolja, prav tako možnosti iskanja po svetovnem spletu ali spletnih straneh knjižnice. Razmisliti je potrebno, ali bomo knjige v arabščini postavili iz desne proti levi ali obratno, ali je pri postavitvi gradiva primernejše jezikovno porazdeliti le leposlovje ali tudi gradivo s strokovno tematiko, kako katalogizirati gradivo v nelatinskih pisavah, ali le po katalogizacijskih pravilih, ki predvidevajo transliteracijo, ali pa vzporedno tudi v pisavah gradiva ... Vse to je povezano tudi z zadostnimi finančnimi viri, primerno informacijsko tehnologijo, časom in dovolj usposobljenim osebjem, ki mora zelo dobro obvladati tudi komunikacijske veščine.

Mnogi predavatelji so poudarili pomen uporabe komunikacijsko-informacijske tehnologije in svetovnega spleta pri organizaciji in posredovanju večjezičnih informacij, pomembnih za etnične manjšine. Organizacija vsebin za spletne strani oziroma portale mora biti dobro načrtovana, kvalitetna in ažurna.

Knjižnice, predvsem manjše, pa naj se pri delu povezujejo.

Danski projekt uspešne uporabe informacijske tehnologije pri organizaciji in zagotavljanju informacij za etnične manjšine (FINFO) je predstavil Peter Jessen, odgovorni urednik spletnih strani FINFO in nacionalni koordinator mreže knjižnic, ki sodelujejo pri vsebinskem oblikovanju. Tujci predstavljajo 8 % danske populacije. Mednje prištevajo začasne priseljence in danske državljane, ki so po poreklu iz tujine. 75 % teh prebivalcev je na Dansko prišlo iz držav tretjega sveta in tem je servis FINFO namenjen. Praviloma so to osebe, ki imajo pomanjkljivo izobrazbo, nizek socialni status, ne obvladajo danščine in potrebujejo pomoč pri socialnem vključevanju v novo okolje. Vsebinsko zagotavlja servis pripadnikom etničnih manjšin večjezične (v 13 jezikih) informacije o njihovih pravicah in obveznostih, pogojih za delo in ureditev stanovanjskega vprašanja, o organizacijah in društvih, ki delujejo na različnih področjih priseljenke problematike, jezikovnih izobraževanjih in kulturnih dogodkih v danski družbi, s številnimi nadpovezavami pa deluje tudi kot portal z dostopom do številnih spletnih strani drugih držav in omogoča priseljencem povezavo s svojim domačim okoljem. FINFO je državni servis, toda njegovo delovanje je plod kooperativnega sodelovanja knjižnic. Trenutno sodeluje pri vsebinskem oblikovanju servisa okoli 130 regionalnih in mestnih danskih knjižnic. Sedež ima v Danski centralni knjižnici za literaturo za priseljence (Danish Central Library for Immigrant Literature), ki deluje kot oddelek Državne in univerzitetne knjižnice (Danish State and University Library).

Kljub možnostim uporabe knjižnic na daljavo bodo te še vedno izpolnjevale tudi vlogo javnih kulturnih središč za družabne aktivnosti, v okviru katerih lahko knjižnice v povezavi z drugimi

organizacijami in ustanovami ter lokalnimi upravami, z različnimi kulturnimi animacijami mnogo storijo za spoznavanje in razumevanje kulturne raznolikosti v svojih lokalnih skupnostih.

Prepletanje in sobivanje kultur in jezikov je stalnica človeške družbe. Misel, da nas raznolikost bogati, si utira pot med širšo javnost, in prav je tako. Vendar ima pristop do kulturne raznolikosti tudi svoje meje, je poudaril avtor knjige *Eccessi di culture* Marco Aime, antropolog na Univerzi v Genovi, in posvaril pred pretirano stereotipizacijo kultur, saj moramo upoštevati, da ljudje nismo le pripadniki določene kulturne skupine, temveč tudi posamezniki z različnimi osebnostmi in potrebami, in se tudi nenehno razvijamo. Preseljevanje ni le družbeno dogajanje, je tudi individualna zgodba vsakega posameznika.

Ksenija Petaros Kmetec,
Mestna knjižnica Piran

KONFERENCA INFORUM 2004

25.- 27. maj 2004, Praga

Vsakoletni namen konference Inforum, ki je eden osrednjih dogodkov na področju knjižničarstva na Češkem, je združiti strokovnjake visokošolskih, splošnih in specialnih knjižnic ter privatnih in državnih institucij, ki se ukvarjajo z nabavo, uporabo, upravljanjem in promocijo elektronskih virov. Letošnja 10. konferenca Inforum je potekala v Pragi v novem prizidku Ekonomske fakultete pod pokroviteljstvom češkega Ministrstva za informatiko. Organizator konference je Albertina, privatno podjetje za dobavo gradiva češkim in slovaškim knjižnicam.

Osrednja tema letošnje konference je bila predstavitev novosti s področja

elektronskih informacijskih virov, predstavitev kulturne dediščine na elektronskih nosilcih, oblikovanje uspešnih informacijskih servisov, dostop do dokumentov v elektronski obliki sedaj in v prihodnje, optimizaciji spletnih strani in trženje informacijskih virov in storitev. Osrednje mesto med elektronskimi viri je letos pripadalo elektronskim knjigam.

Bogat program tridnevne konference je ves čas potekal v dveh ločenih dvoranh. Skupen je bil le uvodni del programa, kjer so nastopili referenti iz Amerike, Nemčije in Češke. Marydee Ojala iz časopisa Online je razmišljala o vlogi informacijskih profesionalcev danes, Werner Stephan iz Stuttgart University Library je predstavil študijo primerov merjenja vpliva znanstvenih časopisov, ki so jo izvedli na Univerzi Stuttgart, Jitka Krčilova, z Ministrstva za informatiko Republike Češke, pa je predstavila vlogo splošnih knjižnic v javni upravi. Popoldanski del se je nadaljeval s predstavitvijo treh knjižničnih spletnih portalov na Češkem: InfoLib, STM Portal in Infozdroje.cz. Istočasno pa je v drugi dvorani potekala predstavitev projekta Manuscriptorium - ki se ukvarja z digitalizacijo nacionalno pomembnega češkega knjižnega gradiva. Predstavljenih je bilo nekaj računalniških rešitev za digitalizacijo kulturne dediščine in spletnih portalov na sploh.

Drugi dan je bil namenjen predstavitvi elektronskih ponudnikov in oblikovanju uspešnih informacijskih storitev. Predstavili so se nekateri ponudniki e-knjig in referenčnih servisov, na drugi strani pa so kolegi iz čeških in slovaških knjižnic razmišljali o visokih stroških nenajdljivih informacij, problemov vključevanja knjižničnih informacijskih centrov v širše informacijsko okolje in informacijski knjižnični podpori s strani privatnega sektorja.

Zadnji dan konference so referenti predstavili spletno optimizacijo, posebej orodja za upravljanje z e-dokumenti.

Samostojen sklop predavanj je bil namenjen informacijski podpori v zdravstvu. Konferenco so zaključili s prispevki o trženju informacijskih virov in storitev. Avtorji so razmišljali o dobrih storitvah in slabih uporabnikih in o boljši prepoznavnosti novih elektronskih knjižničnih storitev. V tem zaključnem sklopu je Hanuš Hemola iz nacionalne knjižnice predstavil skupen projekt čeških knjižnic "Vprašaj knjižničarja", Barbora Katolicka, iz zahodne češke univerze, pa mednarodni projekt o verodostojnosti online statistike uporabe.

Konference sva se iz Slovenije udeležili mag. Renata Šolar in mag. Karmen Štular Sotošek iz Narodne in univerzitetne knjižnice v okviru programa mednarodnega sodelovanja z Nacionalno knjižnico Češke.

Karmen Štular Sotošek in Renata Šolar,
NUK

LIBRARIES IN THE DIGITAL AGE (LIDA)

24.-29. maj 2004, Dubrovnik

Konferenca Libraries in the Digital Age (LIDA) postaja že tradicionalno srečanje teorije in prakse, saj se je letos odvila že peta zaporedna "LIDA". Organizatorja konference prof.dr. Tatjana Aparac in prof.dr. Tefko Saračević zmeraj uspeta pritegniti zanimive predstavnike iz raziskovalne, izobraževalne in praktične sfere knjižničarstva. Slovenija je bila v nasprotju s prejšnjimi leti letos zelo dobro zastopana. Tema letošnje LIDE je bila informacijsko vedenje in kompetence za digitalne knjižnice. Na eni od uvodnih delavnic sta Chris Armstrong in Ray Lonsdale predstavila problematiko uvajanja elektronskih knjig v knjižnice, prednosti in slabosti, ki jih prinaša ta tip publikacij. Kar nekaj referatov je predstavilo projekte

digitalizacije v knjižnicah, od katerih so nekateri tudi mednarodni. Ching-chih Chen je predstavila projekt mednarodne vsem odprte digitalne knjižnice, ki trenutno zajema predvsem kitajsko gradivo, Denise Troll Covey iz Carneige Mellon University Libraries je govorila o "The Million Book Project". Besedilo knjig bo najdljivo tudi preko iskalnika Google. Adolf Knoll iz češke nacionalke je predstavil dva projekta digitalizacije in pri tem izpostavil zanimivo opažanje, da uporabniki ne potrebujejo tolikšne kvalitete reprodukcij, kot so jo sprva predvideli. Druga skupina referatov je predstavljala uporabniške študije, tako je Jo Kibbee iz Illinois University at Urbana-Champaign govorila o študiji uporabnikov servisa "Vprašaj knjižničarja" in nasploh s kakšnimi uporabniškimi zahtevami se srečujejo na njihovi univerzi. Radovan Vrana je predstavil rezultate študije, ki je raziskovala uporabo virov med hrvaškimi družboslovci. Jela Steinerova in Jaroslav Šušol sta predstavila obsežen projekt študija uporabnikov na Slovaškem. Linda Banwell in Alison Pickard sta predstavili ugotovitve in priporočila projekta JUBILEE, ki raziskuje uporabo elektronskih informacijskih virov v visokošolski sferi Velike Britanije. V to skupino spada tudi avtorjev referat, ki je predstavil kvalitativno študijo informacijskega ravnanja podiplomskih študentov. Naslednja skupina referatov se ukvarjala z informacijsko pismenostjo. Tako je Sheila Webber predstavila pojem informacijske pismenosti, Gwynneth Evans je govorila o nujnosti ozaveščanja otrok pri uporabi internetnih virov, Garry Hall iz Dubai's Women College je predstavil izkušnje pri uvajanju uporabnikov iz drugačne kulturne tradicije v digitalno knjižnico. Tuula Haavisto je opisala različni usodi dveh projektov informacijskega opismenjevanja v finskih knjižnicah, medtem ko sta Marta Deyrup in Erda Lapp predstavili integracijo informacijskega opismenjevanja v poučevanje na njunih univerzah. Tretji problemski sklop se je ukvarjal s

profesionalnim izobraževanjem, tako so David Bowden, Polona Vilar in Vlasta Zabukovec primerjali programe visokošolskega in stalnega izobraževanja knjižničarjev v Sloveniji in Veliki Britaniji, koliko posredujejo znanj o digitalni knjižnici. Kurikulum za digitalne knjižnice je bila tudi tema referata Johna Featherja, medtem ko je Raymond van Dran govoril o prihodnosti poklica in izobraževanja zanj. Med ostalimi referati naj omenimo še predstavitev pilotnega projekta hrvaških splošnih knjižnic "Vprašaj knjižničarja", ki deluje nekaj mesecev. Projekt je bil zasnovan ravno na lanski LIDI. Gordon Dunshire je predstavljal portal za dostop do škotske kulturne dediščine, Jadranka Stojanovski je predstavila analizo vsebine spletnih mest knjižnic, Paul Sturges je govoril o ideji knjižnic kot javnem prostoru za učenje. Graham Walton govoril o ovirah pri učenju na daljavo, Wanda Dole in Jitka Hurych o zahtevanih kompetencah vodij knjižnic, Martha Crawley je predstavila program Institute of Museum and Library Services, ki je federalna agencija, zadolžena za financiranje knjižničnih in muzejskih projektov. Terry Weech pa je predstavil MERLOT, repozitorij učnih gradiv za učenje na daljavo. Udeleženci konference smo imeli enkratno priložnost, srečati se s še zmeraj vitalnim očetom citatnih indeksov Eugenom Garfieldom. Še posebej je bilo zanimivo slišati o začetnih odporih knjižničarjev in javnih fundacij do Current Contents in citatnih indeksov v petdesetih in šestdesetih letih prejšnjega stoletja. Konferenca je potekala v sproščenem ozračju in tako nudila veliko možnosti za izmenjavo mnenj in navezavo stikov.

Gorazd Vodeb,
NUK

CRIME AND CRIMINAL JUSTICE INFORMATION IN EUROPEAN COUNTRIES

8. srečanje združenja
World Criminal Justice
Library Network
6.-10. junij 2004, Ljubljana

V času od 6. do 10. junija 2004 je v Ljubljani potekalo mednarodno srečanje združenja World Criminal Justice Library Network (WCJLN), ki so ga ustanovili leta 1991 na Rutgers University v ZDA z namenom, da bi pospešili izmenjavo informacij in literature s področja kriminologije in kazenskega pravosodja ter vzpostavili stike in sodelovanje med bibliotekarji in dokumentalisti.

Gostitelj letošnjega srečanja je bil Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani. V njihovem imenu je svoje delo pri celotni organizaciji izvrstno opravila ga. Ivanka Sket. Srečanja smo se udeležili bibliotekarji in dokumentalisti, ki delamo v knjižnicah kriminoloških inštitutov, fakultet, policijskih šol in akademij, ministrstev za pravosodje, ministrstev za notranje zadeve ter v drugih ustanovah, ki se ukvarjajo s problematiko kriminalitete in odzivi nanjo. Slovenske "barve" smo zastopali predstavniki knjižnic Inštituta za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani (IK), Ministrstva za notranje zadeve RS (MNZ) ter Fakultete za policijsko-varnostne vede Univerze v Mariboru (FPVV). Udeležencem iz 16-ih držav so predavali strokovnjaki iz različnih slovenskih in tujih ustanov.

Kot je na srečanjih WCJLN že v navadi, smo svoje knjižnice najprej predstavili udeleženci iz t. i. "novih članic" združenja, ki smo bili tokrat iz Bosne in Hercegovine, Češke, Madžarske, Romunije in Slovenije (knjižnica FPVV). Predstavljene knjižnice so večinoma manjše (z enim ali dvema zaposlenima), presenetil pa nas je podatek, da je v

knjižnici Policijske akademije v Pragi zaposlenih kar 16 ljudi.

V nadaljevanju srečanja je svoje delo predstavilo kar nekaj udeležencev. Njihove strokovne predstavitve so bile zelo koristne za vse ostale, saj smo izvedeli veliko novega, spoznali delo različnih ustanov po svetu, ki delujejo na našem strokovnem področju, predvsem pa so nas kolegi opozorili na mnoge informacije ter referenčne zbirke, ki so dostopne na njihovih spletnih straneh. Naj izpostavim le nekaj takšnih predstavitev.

Nora Binder iz knjižnice Evropskega sodišča za človekove pravice je v svojem prispevku predstavila referenčne vire, ki so brezplačno dostopni na spletnih straneh Sveta Evrope (www.coe.int). Med drugim nas je opozorila na zbirko različnih evropskih konvencij in pogodb, zbirko sodb Evropskega sodišča za človekove pravice ter seveda na mnoge publikacije Sveta Evrope.

Frans-Jan Mulschlegel (EUROPOL) je govoril o tanki meji med obveščevalnim delom in zbiranjem informacij za potrebe uslužbencev EUROPOLA. Zanimiv je bil njegov uvod, v katerem je poudaril, da sam ni knjižničar, saj nima knjižnice, pač pa je informacijski posrednik. Njegovo delovno mesto je pisalna miza s tremi računalniki, s pomočjo katerih lahko pridobi informacije, ki jih potrebuje. Pravi, da ni pomembno število ljudi, ki se ukvarjajo s pridobivanjem informacij, pač pa je potrebna čim bolj zanesljiva informacijska tehnologija, ki deluje takrat, ko jo potrebuješ.

William A. Ballweber je predstavil strukturo in delovanje ameriške nacionalne referenčne službe s področja kriminologije in kazenskega pravosodja (National Criminal Justice Reference Service, ZDA). Vsi udeleženci smo dobili tiskano izdajo njihovega tezavra, ki nam bo pri vsebinski obdelavi gradiva prišel zelo prav. Pozval nas je tudi k

sodelovanju pri izmenjavi literature v angleškem jeziku, ki jo izdajajo naše ustanove.

Ronald V. Clarke (Rutgers University, ZDA) in Graeme R. Newman (University at Albany, ZDA) sta predstavila spletno stran centra, ki pokriva v probleme usmerjeno policijsko delo (Center for Problem-Oriented Policing, ZDA). Spletna stran (www.popcenter.org) vsebuje mnogo informacij, ki jih potrebujejo policisti za svoje delo, in tudi interaktivne izobraževalne programe, s pomočjo katerih lahko dopolnijo in preverijo svoje znanje z različnih strokovnih področji.

Posebno mesto na srečanju pa je bilo namenjeno tudi predstavitvi najnovejših rezultatov slovenskih raziskav s področja kriminologije, ki so jih predstavili dr. Matjaž Jager in dr. Marko Bošnjak (oba IK), g. Staš Svetek (MNZ) ter dr. Gorazd Meško (FPVV).

Srečanje WCJLN ni bilo pomembno le zaradi mnogih strokovnih prispevkov, ki so nam prinesli nova znanja in informacije, temveč tudi zaradi neformalnega druženja udeležencev in navezovanja stikov med bibliotekarji in dokumentalisti, ki se na različnih koncih sveta ubadamo s podobnimi težavami pri zagotavljanju dostopa do čim bolj kvalitetnih informacij z našega strokovnega področja. Razšli smo se zelo zadovoljni in predvsem z upanjem, da se ponovno vidimo na 9. srečanju WCJLN, ki bo čez dve leti v kanadskem Montrealu.

Več o združenju WCJLN si lahko preberete na spletni strani:

<http://andromeda.rutgers.edu/~wcjlen/WCJ/index.htm>

Nataša Brečko,
Knjižnica Fakultete za policijsko-
varnostne vede Univerze v Mariboru

SPLOŠNE KNJIŽNICE

12. BOLOGNA PO BOLOGNI

V času od 18. do 21. maja 2004 je bila v Knjigarni Konzorcij v Ljubljani 12. razstava tujih otroških slikanic. Na njej je bilo razstavljenih okrog 500 slikanic, predvsem v angleščini, nemščini in francoščini. Vsak dan smo pripravili strokovno vodstvo po razstavi, dvakrat pa tudi uro pravljic za otroke.

Razstava je informirala o letošnjem 41. sejmu otroških knjig v Bologni (14. – 17. april).

Izbor knjig za razstavo je pripravila Bedita Mlinar, vodja Otroškega oddelka Knjigarne Konzorcij, ki že vsa leta razstavo pripravlja skupaj s Knjižnico Otona Župančiča in Založbo Mladinska knjiga. Strokovna vodstva in pravljичne ure je imela Tilka Jamnik iz Knjižnice Otona Župančiča. Založba Mladinska knjiga pa je imela na razstavi poseben prostor, kjer je razstavila izbor knjig, s katerimi se je predstavila na sejmu v Bologni. Na otvoritvi razstave sta spregovorila Milan Matos, glavni direktor Založba Mladinska knjiga, ter Jakob J. Kenda, vodja Pionirske knjižnice, enote Knjižnice Otona Župančiča, in predsednik Slovenske sekcije IBBY, ki je poznan tudi kot prevajalec Harryja Potterja v slovenščino.

To, da je prodajna razstava že dvanajsta po vrsti, vsekakor dokazuje, da je sprejeta in potrebna v slovenskem prostoru. Otvoritve se je udeležilo okrog 80 ljudi, vsega skupaj je bilo na strokovnih predstavah okrog 100 udeležencev in toliko je bilo tudi otrok iz vrtcev na pravljичnih urah. Razstavo namenjamo predvsem knjižnicam, šolam in vrtcem, vendar vsako leto prihaja vse več tudi individualnih obiskovalcev,

staršev in otrok, ki se zanimajo predvsem za angleške slikanice.

Razstava Bologna po Bologni predstavi nagrajene knjige s sejma v Bologni, nadalje druge kakovostne in zanimive knjige, med njimi kakšne posebnosti, predvsem pa tudi takšne knjige, za katere smo prireditelji prepričani, da bodo zanimive za slovenski prostor in naše (mlade) bralce. Med njimi so igralne knjige za najmlajše, slikanice z zgodbami in tudi takšne, ki so lahko "otrokom in staršem v pomoč" pri odraščanju oz. vzgoji, zakladi iz svetovne književnosti v novih različicah in z novimi ilustracijami, nekaj poučnih slikanic in knjig za najstniške bralce.

Nagrajene knjige letošnjega sejma so: Leposlovna knjiga Wolf Erlbruch: La grande question (Veliko vprašanje); Éditions Être (Francija). Poučna knjiga Peter Sis: The tree of Life (Drevo življenja); Farrar, Straus&Giroux (ZDA). Nagrado Novi horizonti pa je prejela serija slikanic založbe Shabaviz Publishing Company (Iran).

Založniki so na sejmu v Bologni predstavili vrsto novih naslovov, čeprav se zdi, da je vse v okviru tega, kar smo že videli in kot da ni nič zares novega, izstopajočega. Uveljavljanje založbe in avtorji vse bolj prispevajo h globalizaciji na področju otroških knjig; po drugi strani pa se vedno znova potrjuje, kako so knjige majhnih narodov in jezikov kljub kakovosti in izvirnosti težko opazne. Nekoč je veljalo, da je v knjigah »vse«, zdaj je to v množičnih medijih; vse več je multimedijskih projektov, kjer vsak medij prispeva k celostni podobi sporočil in znanja; projekti se zaokrožujejo, v knjigah so internetni naslovi za nadaljnje poglobljanje širjenje znanja, v knjižnih oblikah izhajajo enciklopedije z internetnimi naslovi in najbolj uporabnimi povezavami za določeno področje. Ni meje med leposlovnim in poučnim: vse več je izdaj, ki jih imenujemo leposlovno-poučne oz.

poučno-leposlovne (kar je naraščajoči trend tudi na slovenskem knjižnem trgu); na sejmu je izobraževalno založništvo (za osnovno in srednjo šolo) letos prvič dobilo svojo razstavno halo (Global Learning Initiative).

Knjigarna Konzorcij je pripravila tudi katalog razstavljenih knjig, ki jih potem prodaja vse leto. Knjigarna Konzorcij na Slovenski 29 v Ljubljani vam z informacijami in naročili pomaga, da lahko skozi vse leto dobite katero koli knjigo iz svetovne produkcije.

Tilka Jamnik,
Knjižnica Otona Župančiča,
Enota Pionirska knjižnica

PREDSTAVLJAMO VAM

URE PRAVLJIC

Odlomek je iz seminarske naloge, ki sem jo pisala pri predmetu Folkloristika na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo. V nalogi z naslovom »*Miški stanovanje pospravljam*« sem skušala predstaviti nekatere vidike pravljicarstva, kamor spada tudi pripovedovanje pravljic v knjižnicah. Zato sem prosila nekatere knjižničarke pravljicarke, naj mi zaupajo svoje izkušnje. Tokrat bi vam rada predstavila Zlato Brezovar iz Borovnice.

Zlata Brezovar

je končala Pedagoško akademijo in je kot višja knjižnična referentka že 25 let zaposlena v Krajevni knjižnici dr. Marje Boršnik v Borovnici, kjer vodi tudi ure pravljic.

Spada med tiste knjižničarke, ki jim ljudska pravljica ni blizu in jih le redko pripoveduje. Za ure pravljic izbira sodobne pravljice, najraje take, ki jih otroci še ne poznajo: *»Vsako leto obiščem knjižno razstavo Bologna po Bologni. Izberem in kupim deset tujih uspešnic. Pripovedujem jih ob posebnih priložnostih in ravno te naletijo na najboljši odziv.«*

Pravljic otrokom nikoli ne bere. Na pripovedovanje se skrbno pripravlja: *»Izbrano zgodbo preberem zvečer pred nastopom in potem o njej premišljam. Naslednji dan jo še dvakrat preberem, da osvojim vsebino. Zgodbo potem s svojimi besedami pripovedujem otrokom. Posebno močne dialoge, recimo take duhovite, se naučim na pamet, ker želim otrokom posredovati izvirne avtorjeve besede. Sicer pa pravljice vedno pripovedujem.«*

Ure pravljic potekajo v borovniški knjižnici vsak ponedeljek od oktobra do prvomajskih počitnic. Na ure pravljic prihaja okrog trideset otrok, starih od treh do enajstih let: *»V veliki večini ostanejo naši zvesti poslušalci kakih šest let. V tem času postanemo pravi prijatelji.«* Starši navadno počakajo na svoje otroke v čitalnici, prisotni so le tisti starši, ki so pripeljali otroka prvič. Otroci posedejo na pručke, ki so postavljene v polkrogu okrog pravljničarke. Prvih deset minut se vedno pogovarjajo, pravljici pa navadno sledi likovna ustvarjalnica. Za izdelke uporabljajo razne mase, blago, predmete iz narave, največkrat pa papir. Včasih samo rišejo. Tudi igrajo se. Pred odhodom pa skupaj pospravijo pravljično sobo.

Borovnica ni zelo velik kraj in tolikšen obisk pravljčnih ur je velik dosežek za krajevno knjižnico in predvsem za pravljničarko. *»V Borovnici je veliko različnih dejavnosti za predšolske otroke. Opažam, da starši tiste najbolj plašne otroke najraje pripeljejo k nam v*

knjižnico na ure pravljic. Vsi otroci se pri nas dobro počutijo. Kmalu so kot doma. Tudi najbolj zadržani se počasi razživijo in postanejo prave face! Spoznavaajo vedno več pravljic. So vedoželjni. Uživajo v hudomušnih zgodbah. Najbolj uživam, ko jim pripovedujem in vidim, da poslušajo z odprtimi usti, ko opazujem, kako so se vživeli v dogajanje in kako se smeji.«

Enkrat ali dvakrat na leto knjižničarke povabijo v goste kakšno lutkovno skupino, pravljničarja, glasbenika, čarovnika. Tudi te prireditve pritegnejo veliko število otrok.

Se ne bi tudi vi dobro počutili v knjižnici, kjer bi vas sprejela prijazna in nasmejana knjižničarka, ob kateri bi se počutili varne, sprejete in ljubljene? Zlata je mama treh otrok, odlična gospodinja in kuharica ter strastna bralka leposlovnih knjig. Poleg svojih otrok je imela vedno tudi kakšnega v reji. To so zdaj že odrasli mladi ljudje in še vedno prihajajo k njej na obisk ali klepet. Kljub vsem tem dejavnostim Zlata najde čas tudi za otroke, ki prihajajo na ure pravljic. Ob večerih doma pripravlja zanje likovne delavnice. Ko pripoveduje pravljico o *Velikem rdečem jabolku*, gre k trgovki in naprosi zvrhan koš rdečih in sočnih domačih jabolk – za otroke. Ob praznikih pa jih vedno preseneti z darilom. Kdo bi si danes še vzel čas, šel v trgovino, naprosil blago in doma ure in ure šival okrasne blazinice v obliki bonbončkov - za trideset otrok? Zlata to naredi.

Špela Pahor,
Matična knjižnica Izola

OPRAVIČILO

PREKLIC OBVESTILA

Na podlagi sklepa Predsedstva ZBDS, z dne 11.6.2004, objavljamo preklic obvestila o Razpisu za podelitev Čopovih diplom in priznanj 2004, ki je bil objavljen v majski številki Knjižničarskih novic. Predsedstvo je sprejelo navedeni sklep, ker v letu 2004 ne bo posvetovanja ZBDS, na katerem je bila tradicionalno opravljena podelitev stanovskih nagrad. Za letošnje leto so namreč predvidena posvetovanja sekcij. Razpis in podelitev bo prihodnje leto, ko je predvideno posvetovanje Zveze.

Opravičujemo se za nastalo zadrego in prosimo za razumevanje!

Predsedstvo ZBDS

PRILOGE

1. V prvi prilogi objavljamo *Natečaj za nagrade Kalanovega sklada.*
2. V drugi prilogi objavljamo program posvetovanja splošnih knjižnic *»Sodelovanje in partnerstvo – digitalno«*, ki bo 27. in 28. septembra 2004 v Kranjski Gori. Objavljamo tudi prijavnico za posvetovanje in prijavnico za rezervacijo hotela.
3. V tretji prilogi objavljamo naročilnico za »drugo izdajo z dopolnili in spremembami št. 3, 2000 in št. 4, 2002« *»PRIROČNIKA ZA UNIMARC, Formata za bibliografske podatke«*.